

Magnus Jewert
Tel: 018-160875
Epost: magnus.jewert@norconsult.com

2017-05-17

Förslag till hantering av "Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932 i Nacka kommun, Stockholms län"

Uppdraget

Nacka kommun har gett Norconsult i uppdrag att utreda Älta gårds dikningsföretag med anledning av planerad dagvattenverksamhet. Syftet med uppdraget är att gå igenom handlingar för dikningsföretaget och sammanställa information om vilka marker som har nytta av dikningsföretaget och vilka flöden företaget är dimensionerat för. En bedömning av hur den planerade dagvattenverksamheten påverkar dikningsföretaget genomförs. En översiktlig beskrivning av olika alternativ att hantera dikningsföretaget m a p inverkan från planerad dagvattenverksamhet genomförs.

Älta gårds torrlägningsföretag

Markavvattningsföretaget Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932 bildades enligt äldre vattenlagen ÄVL (1918:523). I handlingar med arkivnummer AB_2088 framgår att sökanden till torrlägningsföretaget var ett tiotal markägare i Nacka socken och att 7,74 ha åkermark hade nytta av att företaget utfördes. Kostnadsfördelningen i företaget baseras på att marken graderades och värderades utifrån "jordens naturliga godhet och beskaffenhet" i 32 st ägofigurer. Företaget består av en enda avdelning. Den totala nyttan av torrlägningsföretaget beräknades till 9 180,25 kr år 1932. Utgångspunkten vid beräkningen var att all mark belägen under medelvattenytan betraktades som värdelös innan företaget utfördes. En bro över en utfartsväg anlades av torrlägningsföretaget men det framtida underhållet ska enligt handlingarna bekostas av markägaren. Det finns tre fixpunkter beskrivna som definierar företagets höjdsystem beskrivna i handlingarna. Företaget har varit vilande under längre tid. Företaget omfattar sträckorna A-B-C av en sammanlagd längd på ca 920 m. Diken och ledningar som ingår i företaget dimensionerades för en maximal tillrinning om 1,5 l/s ha. I tabell nedan framgår de olika sträckornas utförande:

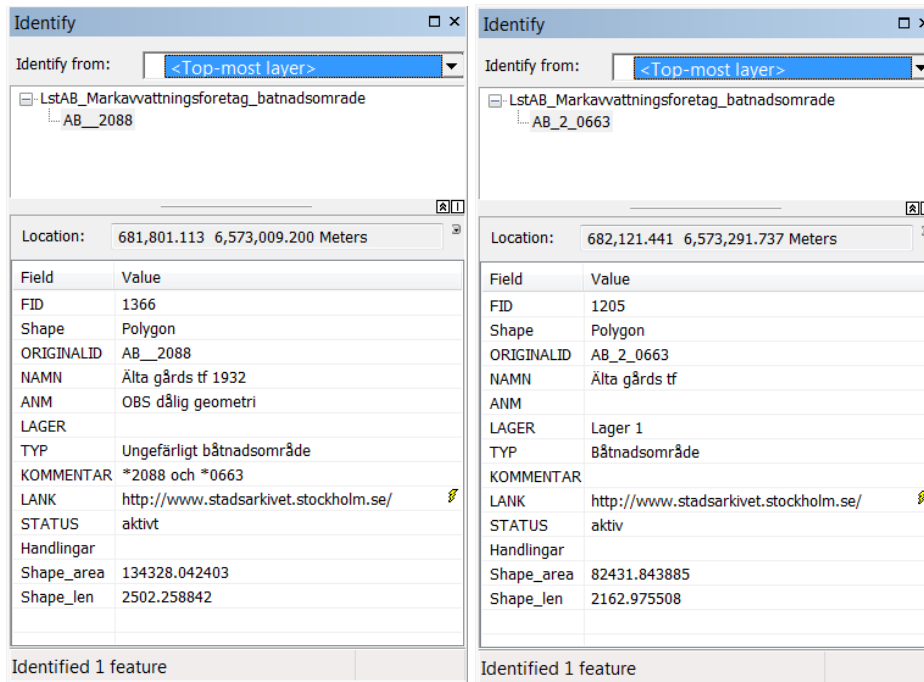
Tabell 1. Sträcka, bottenlutning, bottenbredd/rördimension och släntlutning på i företaget ingående avsnitt.

Sträcka	Bottenlutning	Bottenbredd / Rördimension	Släntlutning
0+10 - 0+97	2 promille	0,3	1:1,5
0+97 - 2	2 promille	24 tums betongrör	-
2 - 5+50	0,5 promille	0,3	1:1,5
5+50 - 6	5,6 promille	0,3	1:1,5
6 - 9+20	9 promille	9 tums betongrör	-

I länsstyrelsernas skikt med båtnadsområden för markavvattningsföretaget är dock två områden markerade som båtnadsområden tillhörande Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932. Se figur 1. Av attributdata till skiktet framgår att objektet AB_2_0663 är knutet till AB_2088 men någon motsvarande kommentar finns inte i AB_2_0663. Där beskrivs däremot namnet som "Älta gårds tf" medan det i AB_2088 heter "Älta gårds tf 1932". Se figur 2.

Figur 1. GIS-skikt med utbredning av båtnadsområdet för markavvattningsföretag i Stockholms län med Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932 med arkivnumren "AB_2088" och AB_2_0663.

Figur 2. Attribut till GIS-skikt med båtadsområden för markavvattningsföretag i Stockholms län för Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932 med arkivnummer ”AB_2088” och AB_2_0663.

Företagets handlingar finns alltså under två arkivnummer, AB_2088 och AB_2_0663. Enligt Åsa Lundborg på Statsarkivets arkivsvar är handlingarna på de båda arkivnumren identiska. ”ID-numren AB_2088 och AB_2_0663 avser båda Älta gårds torrlägningsföretag 1932. Utlåtande, kostnadsfördelningslängd med flera handlingar finns i dubbla uppsättningar men med olika arkivnummer. Ritningar finns endast till akten som heter AB_2_0663, en planritning och en profilritning. Det verkar dock ha funnits två ritningar till AB_2088, som inte kunnat påträffas. Det ursprungliga arkivnumret var AB_2_2088, där tvåan indikerade att det ska finnas två ritningar, men denna tvåa är borttagen i Länsstyrelsens nuvarande beteckning, AB_2088.” I figur 3 visas registerkort för markavvattningsföretaget som refererar till de båda använda arkivnumren.

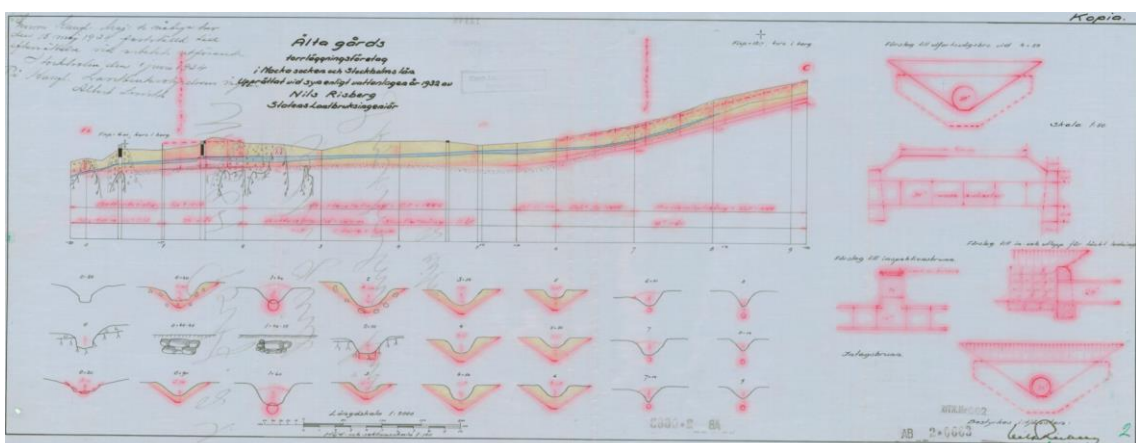
Namn	Älta gård torrlägningsföretag 1932	
Socken	Nacka	
Nummer	AB 2*0663	
Planen fastställt	18.5.1934	
Handlingar nr ser. E XIV (VD-serien)	AB 2*2088	Ritn. i akten

Figur 3. Registerkort för markavvattningsföretaget ”Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932” med arkivnummer ”AB_2_0663” och med referens till ”AB_2_2088”.

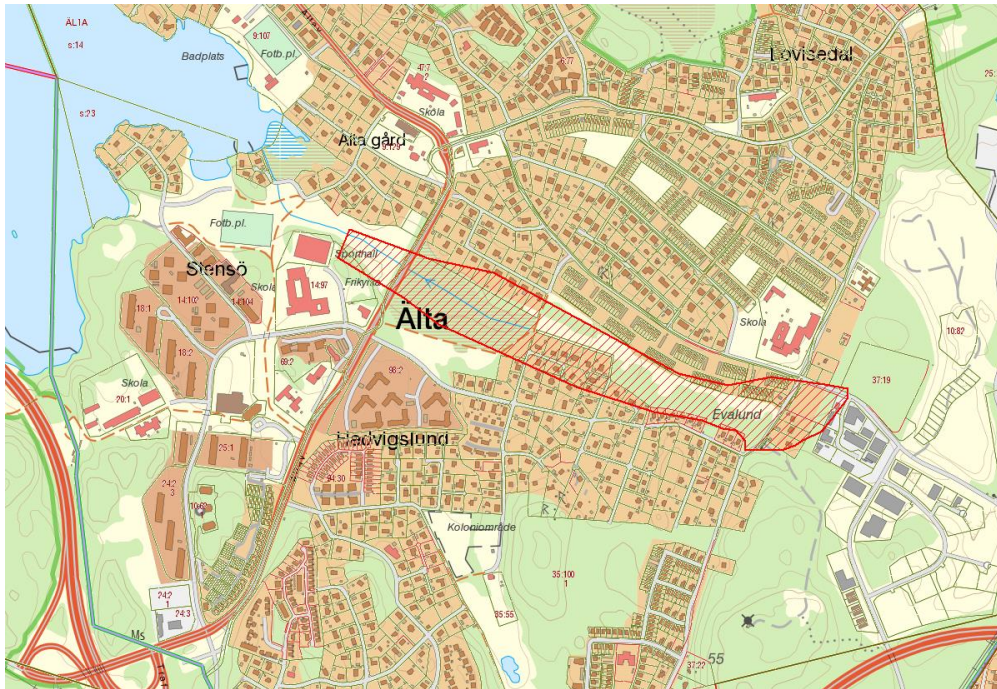
Nedan visas plan och profilritningar till företaget, se figur 4 och 5. Numrering av sträckor och beteckningar som omnämns i förrättningsakten och som redovisas i tabell 1 ovan stämmer med det som beskrivs på ritningarna i figur 3 och 4.

Figur 4. En planritning som visar utbredningen på båtadsområdet i Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932 aktnummer AB_2_0663

Figur 5. En profilritning som visar den legaliserade bottenlinjen och tvärsnitt i Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932 aktnummer AB_2_0663

Figur 6. Länsstyrelsens GIS-data för Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932 med markerat båtudsområde och arkivnummer "AB_2088".

Slutsats: Den förrättningsakt som är märkt AB_2088 stödjer plankarta och profilritning märkta AB_2_0663. Området i länsstyrelsernas GIS-skikt med markavvattningsföretagens båtudsområden märkt "AB_2088" (se figur 6) och som berör Älta våtmark omnämns inte i förrättningsakten och är inte en del av "Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932". Att GIS-data för AB_2088 visar ett båtudsområde som omfattar Älta våtmark skulle kunna förklaras med att båtudsområdet ritats in felaktigt på översiktskartan i förrättningsakten. Översiktskartan har sedan använts för att digitalisera in båtudsområdet då ritningar med det aktuella arkivnumret saknats. En bild av översiktskartan i förrättningsakten visas i figur 7. Båtudsområdet för "Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932" beskrivs korrekt i GIS-data under AB_2_0663. Länsstyrelsen bör korrigera skiktet med GIS-data och ta bort båtudsområdet märkt "AB_2088". Älta våtmark berörs därmed inte av "Älta gårds torrlägningsföretag av år 1932".

Figur 7. Översiktskartan i förrättningsakten med felaktigt markerat båtnadsområde (gul markering) för ”Älta gårds torrläggningsföretag av år 1932”.

Kommentar: Företagets båtnadsmark, (se det norra området i figur 1) består idag av exploaterad mark och det syfte som företaget en gång hade att förbättra odlingsbetingelserna och skapa ny åkermark är idag helt överspelat. I lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet finns under rubriken ”Markavvattning och avledning av avloppsvatten” bestämmelser om att ägaren av en fastighet som avleder avloppsvatten ska delta i markavvattning. Kostnader för utförande och drift av en gemensam ledning (här i bemärkelsen vattenväg) ska enligt bestämmelserna fördelas mellan markavvattningsintresset och avloppsintresset med hänsyn till den mängd och det slag av vatten som tillförs ledningen samt till vad som kan anses skäligt med hänsyn till intressenternas nytta av ledningen. För att uppfylla denna skyldighet kan den som släpper ut dagvatten ansöka om att ompröva markavvattningsföretaget. En omprövning kan innebära att markavvattningsföretaget upphör. Ansökan om en omprövning av företaget sker till Mark och miljödomstolen. Kommunen kan i

en sådan ansökan förorda att en markavvattningsföretag utses av miljödomstolen för att utarbeta ett förslag till att få sänkingsföretaget omprövat. Om kommunen inrättat ett verksamhetsområde för dagvatten i markavvattningsföretagets båtnadsområde kan processen förenklas. Undertecknad är markavvattningsföretag och kan bistå miljödomstolen i en omprövning. Norconsult kan även skriva ansökan om en omprövning till miljödomstolen.

Uppsala 2017-05-17
Magnus Jewert
Norconsult AB